

ฐานที่ 4

ฐานคั่นนาทองคำ

โดย ครูแชน

ฐานที่ 4 ฐานคั้นนาทองคำ โดย ครูแนน (ครูพาท่า)

หลักสูตร วิทยาการจิตอาสาพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

วิธีการเรียนรู้ ใช้วิธีการบรรยาย 40 นาที แล้วให้ทุกคน

ในกลุ่มสี่ได้เล่าประสบการณ์ของตนเองมาเล่ากัน

ฟังหมุนเวียนจนครบทุกคน ตลอดจนมีการซักถามกันด้วย

ครูแนน บอกว่า “คั้นนาทองคำ สาคัญไฉน”

คั้นนาทองคำ คือ เทคนิคการปรับพื้นที่แปลงเกษตรเพื่อการใช้ประโยชน์สูงสุดเพื่อปลูกผัก ปลูกพืช ปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง ไม่ว่าจะเป็นพืช ผัก ผลไม้ หรือแม้กระทั่งเลี้ยงสัตว์บนคั้นนา ทำให้ได้กินได้ใช้ตลอดทั้งปี และเป็นส่วนหนึ่งในการออกแบบพื้นที่ด้วย โคก หนอง นา โมเดล คั้นนาทองคำเป็นการนำศาสตร์พระราชา เกษตรทฤษฎีใหม่ลงในหลวงรัชกาลที่ 9 มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่หรือเรียกว่าการออกแบบตามภูมิสังคม เพื่อให้เกิดการใช้พื้นที่ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

หัวคั้นนาทองคำ ไม่ได้พึ่งจะเกิดขึ้นมา แต่มีมาตั้งแต่ในอดีต ชาวนาสมัยก่อนนั้นนิยมปลูกพืชผักบนคั้นนา ดังนั้นหัวคั้นนาสมัยก่อนจึงมีขนาดที่ใหญ่ต่างจากปัจจุบันที่มีขนาดเล็กลงจากแต่ก่อนมาก และไม่นิยมปลูกพืชผักบนหัวคั้นนากัน เพราะคิดว่าเสียพื้นที่การทำงานแต่รู้หรือไม่ว่าการปลูกพืชผักบนคั้นนานั้นจะช่วยให้ชาวนาประหยัดค่าใช้จ่ายค่าอาหารไปได้มาก เพราะต้องมาควักสตางค์ไปซื้อและที่สาคัญได้กินอาหารปลอดสารเคมีเองง่ายๆที่ชาวนา รอผลผลิตจากข้าวถ้าไม่ปลูกพืชผักอย่างอื่นก็จะได้แต่ข้าวมีรายได้จากบ่าวฤดูกลละ 1-2 ครั้งเท่านั้น ในระหว่างที่รอต้องใช้จ่ายเงินเก็บแต่ถ้าปลูกพืชผักบนคั้นนาเลี้ยงปลาในนาข้าว ชาวนา

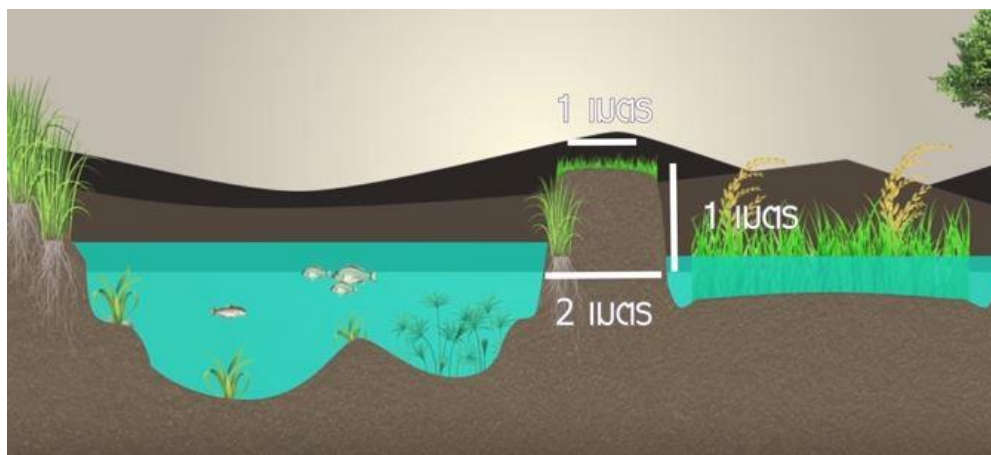
ก็สามารถลดรายจ่ายในเรื่องอาหารนอกจากจะกินแล้วยังสามารถแจก แบ่งปันขายได้อีกด้วยตามทฤษฎีบันได 9 ขั้นสู่ความพอเพียง

โดยมีหลักในการทำคั่นนาทองคำ ดังนี้

1. ยกคั่นนาให้สูงอย่างน้อย 1 เมตร เพราะฝนตกลงมาในพื้นที่จะสามารถเก็บกักน้ำได้เท่ากับความสูง ความกว้าง ความยาวของคั่นนา เช่นพื้นที่ 1 ไร่ มีขนาด 1,600 ตารางเมตร เมื่อยกคั่นนาสูง 1 เมตร จะสามารถเก็บน้ำได้ 1,600 ลูกบาศก์เมตร
2. ทำคั่นนากว้างอย่างน้อย 2 เมตร การสร้างคั่นนากว้างและใหญ่ นอกจากจะทำหน้าที่เหมือนเขื่อนช่วยเก็บน้ำไว้ในนาได้แล้ว ยังสามารถปลูกทุกอย่างที่ต้องการได้
3. ห่มดินด้วยฟางตามหลัก **อย่าปอกเปลือก เปลือยดิน ให้ห่มดิน**
4. ร่องที่ได้จากการขุดดินกลายเป็น **คลองไส้ไก่** สามารถใช้เลี้ยงปลาในนาข้าวได้

ปลูกหญ้าแฝกและป็นหัวคั่นนา

ปลูกหญ้าแฝกโดยรอบหนองและคลองไส้ไก่ ป็นหัวคั่นนา ให้มีความสูงอย่างน้อย 1 เมตร บนคั่นนากว้าง 1 เมตร และทางกว้าง 2 เมตร บนคั่นนาปลูกพื้นปักโดยรอบทั้งไม้ผล ไม้สวนครัว จันทน์ชะมูนไทร คนกลายเป็นหัวคั่นนาทองคำ เพราะป็นหัวคั่นนาสูงในคั่นนาจึงเปรียบเสมือนเขื่อนขนาดย่อมไว้เก็บกักน้ำ นอกจากนี้ยังเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำอีกด้วย

- เครื่องมือ**
- 1 ฟาง ใบไม้ ใบหญ้า เศษไม้เล็กๆ
 - 2 ปุ๋ยแห้ง , ชีววัแห้ง
 - 3 พันธุ์ต้นไม้ 5 ระดับ / พันธุ์ปลา ชนิดต่าง ๆ
 - 4 จอบ เสียม

สภาพแวดล้อม ถ้าอยู่ในสถานที่จริง จะได้ฝึกปฏิบัติจริง แบบ on the Job training

เงื่อนเวลา 45 นาที เนื่องจากเวลาในการเรียนรู้มีจำกัดหรือเวลาน้อย ทำให้วิทยากรหรือครูจะต้องใช้วิธีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้

